

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

ЗАКЉУЧАК
о одбацивању заједничке Пријаве концентрације привредних субјеката ЈП
“Електропривреда Србије”, Београд, Република Србија и МХ “Електропривреда
Републике Српске”, Требиње, Босна и Херцеговина

Сарајево,
септембар, 2020. године

Број: УП-05-26-1-023-11/20
Сарајево, 23.09.2020. године

Конкуренцијски савјет Босне и Херцеговине, на основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (2), а у вези са чланом 14. Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“, број 48/05, 76/07 и 80/09), рјешавајући по заједничкој Пријави концентрације привредних субјеката ЈП “Електропривреда Србије”, Београд, Република Србија и МХ “Електропривреда Републике Српске”, Требиње, Босна и Херцеговина, поднесеној путем пуномоћника, адвоката Минеле Шеховић, Маршала Тита 50, 71000 Сарајево, запримљеној дана 01.07.2020. године под бројем: УП-05-26-1-023-1/20, на 73. (седамдесеттрећој) сједници одржаној дана 23.09.2020. године, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Одбацује се заједничка Пријава концентрације привредних субјеката ЈП “Електропривреда Србије”, Београд, Република Србија и МХ “Електропривреда Републике Српске”, Требиње, Босна и Херцеговина, ради непостојања обавезе пријаве концентрације у смислу члана 14. став (1) Закона о конкуренцији.
2. Подносилац предметне пријаве, обвезник је плаћања административне таксе у износу од 1.000,00 КМ (словима: хиљаду конвертибилних марака) у корист Буџета Босне и Херцеговине.
3. Овај Закључак биће објављен у „Службеном гласнику БиХ“, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренцијски савјет Босне и Херцеговине (даље у тексту: Конкуренцијски савјет) је дана 01.07.2020. године, под бројем: УП-05-26-1-023-1/20, запримио заједничку Пријаву концентрације (даље у тексту: Пријава) привредних субјеката ЈП “Електропривреда Србије”, Београд, Република Србија и МХ “Електропривреда Републике Српске”, матично предузеће а.д. Требиње, Босна и Херцеговина, заступани путем адвоката Минеле Шеховић, Маршала Тита 50, 71 000 Сарајево (даље у тексту: Подносилац пријаве). Предметном концентрацијом привредни субјекат ЈП “Електропривреда Србије”, Београд, Република Србија, уношењем новчаног улога приступа друштву „Хидроелектроенергетски систем Горња Дрина“ д.о.о. Фоча, Немањина 19. 73300 Фоча, Босна и Херцеговина (у даљем тексту: Горња Дрина или циљано друштво) и стиче ¹(..)** % учешћа у истом, док привредни субјекат МХ “Електропривреда Републике Српске”, а.д.Требиње, Босна и Херцеговина, задржава (..)** % учешћа у циљном друштву.

Подносилац пријаве је самоиницијативно исту допунио дана 16.7.2020. године, поднеском број: УП-05-26-1-023-3/20, а након тога на захтјеве Конкуренцијског савјета поновно допунио

¹(..)** податак представља пословну тајну

пријаву дана: 12.8.2020., 19.8.2020. и 17.9.2020. године, поднесцима запримљеним под бројевима: УП-05-26-1-023-5/20, УП-05-26-1-023-6/20 и УП-05-26-1-023-8/20.

Подносилац пријаве је навео, у смислу члана 30. став (2) Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“, бр. 48/05, 76/07 и 80/09) (даље у тексту: Закон) да ће предметна концентрација бити пријављена надлежним органима за оцјену концентрације у Републици Србији.

Конкуренцијски савјет је анализом Пријаве утврдио да је иста поднесена у смислу члана 16. став (1) Закона о конкуренцији, обзиром да правни основ предметне концентрације чине:

- Уговор о приступању новог члана друштва и повећању основног капитала друштва ХЕС Горња Дрина, број: 12-01-279324/1-20 од 17.6.2020. године,
- Уговор о оснивању ХЕС Горња Дрина, број: 12-01-279327/1-20 од 17.6.2020. године, и
- Уговор чланова друштва ХЕС Горња Дрина, број: 12-01-279328/1-20 од 17.6.2020. године.

Након што је утврдио да је поднесена пријава уредна и комплетна у смислу одредби Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и Одлуке о начину подношења пријаве и критеријума за оцјену концентрација привредних субјеката („Службени гласник БиХ“, број 34/10), Конкуренцијски савјет је дана 21.9.2020. године, Подносиоцу пријаве издао Потврду број: УП-05-26-1-023-9/20, о уредној и комплетној пријави у смислу члана 30. став (3) Закона.

1. Учесници предметне концентрације

Учесници предметне концентрације су привредни субјекти: ЈП “Електропривреда Србије”, Београд, Република Србија, МХ “Електропривреда Републике Српске”, а.д. Требиње, Босна и Херцеговина и „Хидроелектроенергетски систем Горња Дрина“ д.о.о. Фоча, Босна и Херцеговина

1.1. Привредни субјекат ЈП “Електропривреда Србије”, Београд, Република Србија, као стицалац

Привредни субјекат ЈП “Електропривреда Србије”, Београд, Република Србија (даље у тексту: ЕПС), је јавно предузеће чији је оснивач Република Србија и једна је од највећих компанија у Србији. Евидентиран је у регистру привредних субјеката Републике Србије под матичним бројем: 20053658.

Претежна дјелатност ЕПС-а је енергетска дјелатност снабдјевање електричном енергијом (шифра дјелатности: 35.14 - трговина електричном енергијом). Привредни субјекат ЕПС је вертикално интегрисано друштво које поред производње и снабдјевања обавља и дјелатност дистрибуције електричне енергије на територији Републике Србије. Производни процес се обавља у термоелектранама и хидроелектранама, којима управља ЕПС. Поред наведеног, ЕПС је највећи произвођач лигнита у Републици Србији и из угља који се користи у термоелектранама ЕПС-а се добије око 70% електричне енергије. Дјелатност дистрибуције је повјерена зависном друштву "ЕПС Дистрибуција", који је Оператер дистрибутивног система.

Привредни субјекат ЕПС, у Босни и Херцеговини нема зависних друштава, док приход остварен у 2019. години на територији Босне и Херцеговине, представља приход из међусобних трансакција ЕПС-а и привредног субјекта МХ “Електропривреда Републике Српске”, а.д. Требиње, Босна и Херцеговина (даље у тексту: ЕРС) у вези са увозом/извозом електричне енергије, обзиром да ЕПС не посједује лиценцу за снабдјевање електричном енергијом на тржишту Босне и Херцеговине.

1.2. Привредни субјекат МХ “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће а.д. Требиње, Босна и Херцеговина, као продавац

Привредни субјекат ЕРС је матично холдинг друштво групе "Електропривреда Републике Српске" и обавља дјелатност производње и снабдјевања електричном енергијом, а такође управља постројењима за производњу електричне енергије у термо и хидро електранама, као и планирањем и изградњом тих постројења.

Привредно друштво ЕРС је основано 2. јуна 1992. године, а власник ЕРС-а је Република Српска са 100% власничког учешћа. ЕРС у свом саставу има пет предузећа која се баве производњом електричне енергије из термо и хидро извора. Укупна инсталисана снага производних капацитета износи око 1.348 MW, док је просјечна годишња производња око 5.000 GWh.

Привредни субјекат ЕРС управља са пет зависних друштава која се баве производњом електричне енергије:

- МХ ЕРС, Зависно предузеће Хидроелектране на Требишњици, а.д.Требиње,
- МХ ЕРС, Зависно предузеће Хидроелектране на Дрини а.д. Вишеград,
- МХ ЕРС, Зависно предузеће Хидроелектране на Врбасу а.д. Мркоњић Град,
- МХ ЕРС, Зависно предузеће Рудник и ТЕ Гацко а.д Гацко и
- МХ ЕРС, Зависно предузеће Рудник и ТЕ Угљевик а.д. Угљевик,

као и пет зависних друштава за дистрибуцију електричне енергије:

- ЗП Електрорајина а.д. Бања Лука,
- ЗП Електро Добој а.д. Добој,
- ЗП Електро Бијелина а.д. Бијелина,
- ЗП Електродистрибуција а.д. Пале и
- ЗП Електрохерцеговина а.д. Требиње.

Поред наведеног, ЕРС је власник 51% учешћа у Истраживачко развојном центру енергетике ИРЦЕ а.д. Источно Сарајево.

Привредни субјекат ЕРС је у 2019. години постао 100% власник друштва РУДИНГ д.о.о. Угљевик, чија је основна дјелатност Вађење украсног камена и камена за грађевинарство, кречњака, гипса, креде и шкриљаца.

1.3. Привредни субјекат „Хидроелектроенергетски систем Горња Дрина“ д.о.о. Фоча, Босна и Херцеговина, као циљно друштво

Привредни субјекат „ХЕС Горња Дрина“ је настало 2019. године ("Одлука Владе РС о спајању") статусном промјеном којом су интегрисане три планиране (будуће) хидроелектране, чија изградња и пословање су предмет уговора о концесији. Влада Републике Српске је дана 3. јуна 2016. године закључила: Уговор о концесији за изградњу и коришћење хидроелектране Бук Бијела на ријеци Дрини са друштвом ЕРС.

Након тога, дана 19. фебруара 2019. године, с истим привредним субјектом закључена су још два уговора о концесији и то:

- Уговор о концесији за изградњу и коришћење хидроелектране Фоча на ријеци Дрини, и
- Уговор о концесији за изградњу и коришћење хидроелектране Паунци на ријеци Дрини.

Привредни субјекат ЕРС је потписао Уговор о преносу 80% учешћа у друштву ХЕ Бук Бијела д.о.о. Фоча, који је до сада имала ХЕ на Дрини а.д. Вишеград, на основу чега је ЕРС постао власник 100% учешћа у капиталу ХЕ Бук Бијела. Потом, Одлуком Владе Републике Српске о

спајању, одобрено је спајање уз припајање ХЕ Бук Бијела (стицалац) и ХЕ Фоча и Паунци д.о.о. (припојилац), а након тога друштво припојилац ХЕ Бук Бијела је промијенило назив у ХЕС Горња Дрина, те уписано у Регистар пословних субјеката у Окружном привредном суду у Требињу, под матичним бројем: 11171222 и основном регистрованом дјелатношћу – производња електричне енергије.

Пројекат изградње система ХЕС Горња Дрина предвиђа изградњу три хидроелектране на горњем току ријеке Дрине, укупне инсталисане снаге од 180,9 MW. Друштво ће управљати наведеним хидроелектранама и обављаће дјелатност производње и велепродаје електричне енергије. Наведена дјелатност не обухвата обавезу јавног снабдјевања, што значи да ће електрична енергија бити пласирана на отвореном тржишту.

Циљно друштво је тренутно у 100% власништву привредног субјекта ЕРС.

2. Правни оквир оцјене предметне концентрације

Конкуренијски савјет је у провођењу поступка оцјене допуштености предметне концентрације примијенио одредбе Закона и Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката („Службени гласник БиХ“, број 34/10) (у даљем тексту: Одлука).

3. Правни основ и облик концентрације

У поднесеној Пријави, подносиоци пријаве су као правни основ предметне концентрације доставили:

- Уговор о приступању новог члана друштва и повећању основног капитала друштва ХЕС Горња Дрина, број: 12-01-279324/1-20 од 17.6.2020.године,
- Уговор о оснивању ХЕС Горња Дрина, број: 12-01-279327/1-20 од 17.6.2020. године, и
- Уговор чланова друштва ХЕС Горња Дрина, број: 12-01-279328/1-20 од 17.6.2020. године.

Предметна концентрација се односи на стицање заједничке контроле привредних субјеката ЕПС и ЕРС над циљним друштвом "ХЕС Горња Дрина" д.о.о. Фоча, Босна и Херцеговина, на начин што ће привредни субјекат ЕПС уношењем новчаног улога приступити Друштву и стећи својство члана Друштва са (..) ** % учешћа, док ће привредни субјекат ЕРС задржати (..) ** % учешћа. Након провођења концентрације, привредни субјекти ЕПС и ЕРС ће вршити заједничку контролу над циљним друштвом.

Слиједом наведеног, правни облик предметне концентрације јесте стицање контроле над привредним субјектом, куповином већине учешћа основног капитала, у смислу одредби члана 12. став (1) тачка б) под 1) Закона.

4. Релевантно тржиште

Релевантно тржиште концентрације, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа/услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта у производном смислу, релевантно тржиште обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата цјелокупну или дио територије Босне и Херцеговине на којем привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Релевантно тржиште предметне концентрације, јесте тржиште производње и veleпродаје електричне енергије на цијелој територији Босне и Херцеговине.

Како подносиоци пријаве наводе у истој, планирано је да се електрична енергија, која буде произведена од стране циљног друштва, пласира на слободном организованом тржишту, прије свега путем регионалних берзи. Циљно друштво неће пружати јавне услуге гарантованог и резервног снабдјевања, већ ће бити у потпуности тржишно оријентисана компанија, која уједно нема обавезу пружања јавне услуге, што је у складу са чланом 9. став 4. Закона о електричној енергији РС ("Сл. гласник РС", бр. 8/2008 - пречишћен текст, 34/2009, 92/2009 и 1/2011).

У области производње и снабдјевања електричном енергијом, Европска комисија на конзистентан начин дефинише релевантно тржиште производа као јединствено тржиште производње и veleпродаје. Исто тако, према Тржишним правилима БиХ које је донио НОС БиХ, прописано је да лиценцирани произвођач производи електричну енергију и има право да произведену електричну енергију продаје на тржишту. Тиме се veleпродајно тржиште одређује као тржиште производње, трговине и снабдјевања.

У погледу географског обима тржишта, Европска комисија је углавном дефинисала географско тржиште као национално. Тржишна правила НОС-а БиХ у члану 7. прописују да је тржиште електричне енергије БиХ јединствено, тако сви учесници на тржишту могу, без ограничења, снабдјевати електричном енергијом било којег купца на територији БиХ и услови конкуренције на тој територији су уједначени.

Активности берзи у региону и њихова интеграција, која се најављује, омогућиће да се интензивира конкуренција на наднационалном нивоу. Високи степен међузависности електроенергетских система различитих држава и све већа прекогранична трговина, до које долази услед отварања veleпродајног нивоа, чине да се конкуренција одвија и изван граница појединачних, националних, тржишта.

На основу података достављених у предметној пријави, конкуренција на релевантном тржишту производње и снабдјевања електричном енергијом у БиХ је умјерена и условљена високим степеном регулације, као и наслијеђеним позицијама водећих учесника на тржишту из периода прије либерализације. На тржишту постоје четири водећа учесника: ЕРС, Електропривреда БиХ, Електропривреда ХЗХБ и РиТЕ Станари, док остали независни учесници све више доприносе укупној понуди електричне енергије и очекује се да они у будућности постану све значајнији учесници на тржишту. Такође, отварање тржишта и интегрисање регионалног тржишта допринијеће већем учешћу независних снабдјевача електричном енергијом на тржишту БиХ, као и уласку нових друштава на ово тржиште.

Када је ријеч о утицају предметне концентрације на интензитет конкуренције у БиХ, он неће бити значајан. Прије свега, ЕРС није присутан на релевантном тржишту БиХ, односно не врши снабдјевање електричном енергијом купцима из БиХ. Процјене су да ће укупна просјечна производња у хидроелектранама ХЕС Горња Дрина износити око 675,0 GWh, те уколико тај износ упоредимо са укупном производњом у БиХ у 2019. години (15.322GWh), учешће производње из наведених електрана би био незнатан.

Већ дуже вријеме у БиХ је отворено велепродајно тржиште електричне енергије које се заснива на билатералним уговорима и електрична енергија се продаје на транспарентан начин на дневном, седмичном, мјесечном и годишњем нивоу.

5. Оцјена концентрације

Обавеза пријаве концентрације привредних субјеката, у смислу члана 14. став (1) тачке а) и б) Закона, постоји ако укупни годишњи приход учесника концентрације остварени продајом роба и/или услуга на свјетском тржишту износи 100.000.000,00 КМ, по завршном рачуну у години која је претходила предметној концентрацији, и да укупан приход сваког од најмање два привредна субјекта учесника концентрације остварен продајом роба и/или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износи најмање 8.000.000,00 КМ, или ако је заједничко тржишно учешће учесника концентрације на релевантном тржишту веће од 40 %.

У складу са чланом 14. Закона, укупни годишњи приходи привредних субјеката учесника концентрације и повезаних друштава, на дан 31. децембра 2019. године, приказани су у табели 1. ради утврђивања постојања услова за обавезу пријаве предметне концентрације:

Табела 1.

Ред.бр.	Назив привредног субјекта	Приход у БиХ (КМ)	Приход у свијету (КМ)
01.	ЕПС – Србија	(..)**	(..)**
02.	ЕРС група БиХ	(..)**	(..)**
03.	ХЕС Горња Дрина	(..)**	(..)**

Извор: подаци из Пријаве/допуне Пријаве

*износ прерачунат по средњем курсу Централне банке БиХ на дан 31.12.2019.године: 100 РСД=1,663257 КМ

Годишњи приходи учесника концентрације представљају укупне приходе (без пореза на додану вриједност и других пореза који се директно односе на учеснике концентрације на тржишту Босне и Херцеговине), у смислу члана 9. тачка х) Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката.

У горе исказаним подацима о приходу у Табели 1. наведен је податак о приходу ЕПС у БиХ, гдје није у питању приход од продаје електричне енергије купцима у БиХ (..)**. Привредни субјекат ЕПС не посједује лиценце за снабдјевање електричном енергијом на тржишту БиХ.

Према подацима из Пријаве (Табела 1.) учесници концентрације нису испунили услов укупног годишњег прихода, тј. немају остварен укупни годишњи приход на тржишту у Босни и Херцеговини у смислу члана 14. став (1) тачка б) Закона.

Подносиоци пријаве су учесници на тржишту производње и велепродаје електричне енергије. Оба друштва су вертикално интегрисани оператери, који у свом саставу имају зависна друштва која се баве производњом, дистрибуцијом и снабдјевањем електричном енергијом.

Производни капацитети Подносилаца су базирани на термо и хидро изворима, а оба друштва обављају јавну услугу гарантованог и резервног снабдјевања електричном енергијом. Реализација предмете концентрације кроз изградњу и пуштање у рад нових хидроелектрана на територији БиХ има за циљ да се повећа степен енергетске независности и повећа учешће електричне енергије из обновљивих извора енергије.

Друштво ХЕС Горња Дрина још увијек није активан учесник на тржишту производње и дистрибуције електричне енергије, већ је у питању пројекат који ће бити спроведен у двије фазе, те се активност на наведеном тржишту очекује тек за неколико година, када се изграде и

пусте у погон хидроелектране. Друштво ХЕС Горња Дрина ће бити активно на тржишту производње и снабдјевања електричном енергијом на слободном тржишту.

Подносиоци нису активни на истим географским тржиштима, већ своје дјелатности пружају на територији Србије (ЕПС), односно БиХ (ЕРС).

У наредним табелама приказани су подаци НОС-а БиХ о количинама електричне енергије и тржишним учешћима произвођача електричне енергије у БиХ.

Табела 2.

Производња електричне енергије у БиХ на преносној мрежи у 2019. години		
Назив друштва	Производња (GWh)	Тржишно учешће (%)
МХ Електропривреда РС	4.609	30%
ЛП "Електропривреда БиХ" д.д. Сарајево	5.887	38%
ЛП "Електропривреда ХЗХБ" д.д. Мостар	2.758	18%
ЕФТ РиТЕ Станари	2.068	14%
Укупно:	15.322	100%

Табела 3.

Потрошња електричне енергије у БиХ на преносној мрежи и учешћа снабдјевача у 2019. години		
Назив друштва	Производња (GWh)	Тржишни удио (%)
МХ Електропривреда РС	4.394	38%
ЛП "Електропривреда БиХ" д.д. Сарајево	4.901	43%
ЛП "Електропривреда ХЗХБ" д.д. Мостар	2.063	18%
ЕФТ РиТЕ Станари	80	1%
Укупно:	11.439	100%

Извор: подаци из Пријаве/допуне Пријаве

Узимајући у обзир све напријед наведено, оцјењено је да предметна концентрација неће резултирати промјенама у већ постојећем тржишном учешћу учесника концентрације, односно неће доћи до повећања заједничког тржишног учешћа на дефинисаном релевантном тржишту.

Сматра се да учесници концентрације нису испунили услов из члана 14. став (1) тачка б) нити у погледу заједничког тржишног учешћа на релевантном тржишту у Босни и Херцеговини.

На основу напријед наведеног, утврђено је да привредни субјекти нису били у обавези поднијети пријаву концентрације у смислу члана 14. став (1) Закона, те је одлучено као у диспозитиву овог Закључка.

6. Административна такса

Подносилац Пријаве на овај Закључак, у складу са чланом 2. Тарифни број 108. тачка ц) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкурентијским савјетом („Службени гласник БиХ“, број 30/06, 18/11 и 75/18) дужан је платити административну таксу у укупном износу од 1.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

7. Поука о правном лијеку

Против овог Закључка није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овога Закључка.

Предсједник

др. Стјепо Прањић